

Kristalpalais reeks voor eigentijdse filosofie

Donald Loose

Over vriendschap

De praktische filosofie van Kant

Boom

Den Fahren den Gesellen

COLOFON Oorspronkelijk verschenen in
2019 bij Vantilt, Nijmegen.
Tweede oplage februari 2021
© 2021 Donald Loose en Boom
uitgevers Amsterdam

ISBN 978 90 2443 688 0

*Ontwerp omslag en
boekverzorging*
Ingo Offermanns, Hamburg
Opmaak
Peter Tychon, Wijchen

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke
andere wijze ook, zonder vooraf-
gaande schriftelijke toestemming
van de uitgever.

www.boomfilosofie.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

9	Voorwoord
13	Inleiding Het detail is heel het systeem
19	1 Soorten vriendschap
20	Vriendschap uit behoefte of nut
25	Vriendschap omwille van gedeelde smaak
29	Morele vriendschap
39	2 Gelijkheid en ongelijkheid
41	Ongelijk gelijk
45	Principiële gelijkwaardigheid
48	Gelijke liefde en respect
53	3 Een deugdenplicht
53	Morele zelfverplichting
55	Rechtsplicht en deugdenplicht
58	De concrete vriendenplicht
63	Een concreet rijk van vrijheid
69	4 Idee en ideaal
69	Een praktisch a-priori-idee
76	Het praktisch ideaal van gelijke intentie
83	5 Respect
84	Gevoelsmatige predisposities
89	Empirische heteronomie als alternatief?
94	De zelfoverschrijding van het respect in de liefde
99	6 Liefde
99	Passionele liefde versus liefdevolle welwillendheid
106	Kritische alternatieven en misvattingen

119	7	M/V
120		Vlottende grenzen
126		Huwelijk en vriendschap
133	8	Geheim
134		Prudente terughoudendheid
137		Een geheim met elkaar delen
142		Een geheim voor elkaar blijven
147	9	Vertrouwen
148		De grenzen van de theoretische en de praktische rede
152		Er is geen derde metafysica
154		Zelfkritische terughoudendheid betreffende het inzicht in wat we zijn
159		Wederzijds vertrouwen
163		De theoretische overmoed
167	10	Geluk
170		Geluk zonder moraal?
177		Moraal zonder geluk?
187	11	Religie
187		Publiek belang
191		De voltooiing van de ethiek
201		Broederschap en de filantropie van de ware mensenvriend
209	12	Politiek
210		Politiek en vriendschap
213		Broederschap is geen politieke categorie
220		Politiek als representatief construct
227	13	De verdeelde erfenis
228		Affect en esthetiek
233		Politiek extremisme
243		Een nieuwe politieke theologie?

247	14 Amicus Kant
247	De biografie van vrienden
249	De galante professor
256	De laatste jaren
261	15 Sed magis amica veritas?
263	Het verloren object?
271	De almacht van het subject?
278	Wiens waarheid?
285	Epiloog
290	Noten
300	Personenregister